

A'

CSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 36.

Adik Bétsben, Pünkösöd Havának (Május) 4-dik nap-
ján 1802-dik Esztendőben.

B é t s.

Felséges Urunk méltóztatott Római Sz. Biro-
dalombéli Gróf Thurn Rajmund Ö Nagysá-
gát Cs Kir. Kamarássá nevezni, kiről említet-
tük volt a' múlt esztendőben, hogy a' Nagy
Méltóságú Gróf Bánffy György Erdélyi Guber-
nator Ö Excellentiájának igen kedves, 's igen
ritka tökéleteségekkel díszeskedő Leányát vet-
te-el Hitves-társúl.

Valamint a' múlt nyáron hetven-kilentz Tisz-
tek ízembetűnő érdemeit Mária Theresia na-
gyobb és kissebb Keresztjével is megjutalmazta
Felséges Urunk, úgy most is más hűz, különös

S s

vitézségü Tifzteknek adja Mária Theresia Rendjének kis Keresztjét Ő Felsége : 's valamint akkor nagy számmal voltak Magyarok a' megtisztelt Vitézek között, úgy most is vannak elegend az új Keresztes Vitézek között. A' kiosztás' ceremóniája a' napokban tartatik a' Cs. Kir. Udvarnál.

Felséges Urunk, Császári Királyi Feldmarsal Lieutenant Báró Wenkheim Ő Nagyságát, egy Magyar Regiment Tulajdonosát, 53 esztendő elforgása alatt szerzett, 's ízembe tűnőképpen kimutatott érdemeire nézve, Grófi Méltóságra emelni méltóztatott.

Ő Felsége a' következő Rendelését méltóztatott közönségesse tétetni, mellynek foglalatját ekképpen közöljük :

Mi Második Ferentz, Isten kegyelméből Római Császár, Németh, Magyar, Cseh Országoknak, nem külömben Gallítziának, Lodómeriának Királya, Austriának Örökös Fő Hercege 's a' t.

Azon békesség helyre állásával, melly a' színte olyan költséges, mint hólfzú ideig tartott háborúnak véget vetett, egy vólt fő gondoskodásink közzül az, hogy a' Finántziára ügyelő fő Hivatalra, nem tsak a' Tölünk, 's ditső Eleinktől, külömb-külobmféle Tartományokban felvett summa Interessének kifizetését bíznánk, hanem a' még ki nem fizetett, 's ennél fogva a' viszfza adándó Töke-pénz nevelő Interesteknek, mellyek a' háború miatt el nem igazítódtak, számba vételét, 's előnkbe való terjesztését is.

Az ezen részben Elönkbe terjesztett számbavételből megtudtuk azt, hogy a' még ki nem fi-

zetett Interesek, fellvöl haladják azon summát, mellyet Finántziánk mostani állapotjához képest, azoknak kiü etésére fordíthatnánk, 's hogy e végre éppen szükséges, egy közönséges, Finántziánk mivóltához alkalmaztatot, erős, 's állandó fundamentomon épült eszközhöz nyúlni, melly által mind azok, kiknek az említett költsön Interesséhez jussok van, bizonyosokká tétetnek, annak, nem egyfzerré eshető ugyan, mindazáltal tökéletes kifizetődése eránt. E' végre a' következő Rendeléseket tettük.

1.) Minden felvett költsönök úgy gondolatnak mind öszve, mint egy egész Summa, melly tsak azon Tartományok városokhoz képest osztódik-el, mellyekben felvétellett. A' mi pedig az Intereseknek fundamentomát illeti, az azon lábon áll, a' mint már ez, a' költsönökről szóló Pátensekben (közönséges levelekben) megvái határozva.

2.) Erre a' végre, a' Városok, Tartományok számához képest elosztott költsönökre nézve öszveséggel vévén öket, új, úgy nevezett költsönről szóló Pátens, 's a' költsönök bátor-ságos helyen való létére tzélozó kötelező levelek (tudniillik a' Bétsi Bankó részéről) fognak készítozni.

3.) A' mostani folyó 1802-dik esztendőtoél kezdvén, a' folyó Interesek mellett, a' még hátra lévő, elébbi, 's még ki nem fizetett Interesekért: fél esztendőig esni szokott summa is kifizetődik minden esztendőnként, mind addig, míg ennél fogva a' hátra lévő Interesek kifizetése egészfzen megcsik.

4.) A' Tőke-pénzeknek részenként való vizsgálata fizetése, az 1806-dik esztendő végével kezdődik, 's az azt követő 20 esztendőök alatt a' következő módon megy véghez.

a) Minden öt esztendő végével, 1806-tól fogva, 1810 végéig, száztól, harmadfél,

b) Tíz esztendőök elforgása alatt 18011-től fogva, 1820 végéig, száztól öt,

c) Az utolsó 5 esztendőök elforgása alatt, az az 1821-től fogva 1825 végéig, minden esztendőben, száztól hét és fél forint fog kifizetődni a' Tőke pénzből, 's ilyen módon, a' meghatározott idő alatt a' Tőke pénz egészben kifizetődik.

5.) A' kifizetések, mellyeknek mennél hamarébb való megesését, Finántziának mivóltához, annak erejéhez képest intézzük, nem úgy fognak mindazáltal véghez menni, hogy azok, a' minden százáért adott, külön külön lévő kötelező levelek szerént osztódnának el; hanem a' kifizetésre rendelt summa mivóltához képest, a' Tartományokra, Városokra elosztott kötelező levelek közzül, bizonyos, 's meghatározott számú, 's sors által húzott rész fog, egészben kifizetődni.

6) Ezen Rendeléshez képest, a' régi kötelező leveleket, újakkal tartoznak kitserélni mind azok, kik a' költsön adott summába részesek, mellyre nézve, mind azon Váltó-házaknak, mellyek az említett költsön felvételéről gondoskodnak, tudtokra adjuk, az e' részben szükséges parantsolatot, mellyhez fogják magokat tartani, melly Házak mind azoknak, kiknek a' kielégittetéshez jussok van, közönségesen tudtokra fogják adni

azon időt, melly alatt a' kötelező levelek kiteréltetésének megkell esni.

7.) Ugyan ezen Rendelések kiterjednek, az úgy nevezett alsó Német Országban, 's Májlandban felvett költsönért adott kötelező levelekre nézve is, mellyeknek kifizetésének, tudniillik, a' mi Finántziánkból kell kitelni, 's a' mellyeknek nem tsak Interestét, hanem magát a' Töke-pénzt, Fő Városunkban Bétsben, az itt megállított módon, a' Státus adósságára rendelt közönséges Kassa által kifizettetjük.

8.) Mellyre nézve, a' Mi titkos Kredit-Directziókra biztuk, hogy ezen utóbb említett nemü költsönért adott régi kötelező leveleket, más, a' Mi Udvari Kamaránktól készitendő újakkal tseréltesse fel, mellyek, hogy a' Tulajdonosok által jobban értethessenek, 's reájok nézve háfzna vehetőbbek legyenek, azon nyelven fognak kiadódni, mellyen a' régibb kötelező levelek vóltak írva.

9.) Az új kötelező levelek, a' régi Tulajdonosoknak nevek alatt adódnak ki, mellyeket osztán a' Mi közönséges, 's a' Státus adósságára vigyázó Kassánk által meghatározott időre békell mutatni, hogy kiteréltessenek.

Végezetre jelentjük minden költsönözöknek bátorságára, hogy az említett költsönök eránt, a' mi közönséges, 's a' Státus adósságaira vigyázó Kaszfiánk által kimutatott Fundusnál fogva, pénzek eránt bátorságha tétetnek, és hogy az új kötelező levelekre nézve szinte úgy, mint a' régiekre nézve, a' Bétsi Város Bankó fog kezességül szolgálni, 's az új költsönözök a' Bétsi Bankónak engedtetett privilegiumokban ré-

Szesülnek. Költ Fő Hertzegi Városunkban Aprilis 12-dik napján 1802-ben.

Olasz Ország.

Nápolyból Aprilis 6-dikán. Tegnap előtt érkezett hozzánk Generális Acton Palermóból, hogy a' Királyi Kastélyt Ő Felsege számára, ki Május hónap valamelyik napján ide megfog érkezni, kitsinosíttassa. A' Szitziliai gyűlés vegezéseiről az ide való Publikumhoz eddig semmi bizonyos hír nem érkezett.

Médiánumból Aprilis 13-dikán. Az Olasz Országújságokból, egy Brevéjét lehet VII-dik Pius Pápa Ő Szentségének olvasni, melly által, Muzka Országban a' Jesuiták Rendét megerősíti.

Médiánumból Aprilis 17-dikén. Az a' híre, hogy Generál Murat, ki Párisból hozzánk megérkezett, nem sokára, Román kereszttül, Nápolyba fog utazni, fontos következésű dolgokra nézve. Némellyek úgy gondolkodnak, hogy a' most írt két Tartományokban lévő Frantzia seregeket megfogná vizsgálni, minelőtte Nápolyt, 's Romát, oda hagynák.

Romából Apr- 17-dikén. Az első Konzul Bonapárté, tulajdon kezével írt levele által tudósította Pápa Ő Szentségét, az Amiens békeséget illető dolgokról.

Genuából Aprilis 13-dikán. A' mi Kormányfésünk három olyan személyeket ajánlott Ő Szentségének, kik közzül az Érsekünk halála után, ezen Papi méltóságra akármelyik méltán választhatik. A' kirevezettek közzül Kárdinális Spina Hazánkfia tétellett, Érsekké Ő Szentsége által.

Helvétzia.

Bernából Apr. 17-dikén. Tegnap a' Kormányfőek Helytartója 17 mind a' két nemből való személyeket fogatott el, kik valamely ok-talan vélekedéseken álló társaságot formáltak, 's egy könyvet botsátottak világ eleibe, melly nem egyéb, a' zenebonát indítani akaró, 's roszfz tzeljait a' Vallas színe alatt elrejtő gonosz szándék szüleményénél 's a' vizsza fordúlt elme bódult munkájánál. Nem érdemli, hogy tsak egy eort is közöljünk az elfogattak vélekedéseiből.

Bernából Aprilis 18-dikán. Kevés órával ez előtt, az úgy nevezett Kis Tanács, új zürzazarra adott alkalmatosságot. Tudva van, hogy a' Svájtzer lakosok, 'sőt a' Tanácsnak egy része is nem igen kedvelte az új Konstitútzsiót. Az első Landamman Polgár Reding, ki ezen új Konstitútzsió mellett vólt, egy más Tanácsbeli, hasonló gondolkodású személlyel, félbe szakasztatván a' Tanács ülési a' múlt Husvét Innepében, Bernából elúztak. Az alatt a' Kis Tanács öszve gyűl, 's következő proclamátziót tesz közönségessé: mind azok az eszközök, mellyek eddig az új Konstitúzió felállítására fordítottak, semmibe se vevődnek; minden Kantonokból 47 érdemes, 's a' Nemzet tiszteletét, bizodalját megérdemlő polgárok fognak öszve gyűlni, hogy az ez előtt vólt, tudniillik az 1801-dik esztendőbeli Konstitútzsióról tanácskozzanak, 's azon szükséges változásokat tegyenek. Ezen proclamátzió-nak ellenébe szegeztek magokat hárman a' Kis Tanács Tagjai közzül. Mi leszfz ezen zürzavar-

ból, az idő mutatja meg. Maga a' Frantzia Minister is kinyilatkoztatta, hogy ő azokkal van egy értelemben, kik a' mostani Konstitúciónak ellene mondtak.

Frantzia Ország.

Párisból Aprilis 16-dikán. *Tunisból*, azon bizonyos hír megérkezett, hogy a' Frantzia Respublika, ezen Tartománnyal békességre lépett, hogy ott Mártzius 4-dikén a' nemzeti zászlók lobogtak a' Frantzia hajókon 'S 36 rabizolgák, kik rész szerént Piemontból, rész szerént Elba, rész szerént Kaprája (Korsika mellett) szigeteiből valók voltak, szabadon bocsátattak. A' kötött békesség tizkelyei, mellyek Tunis, 's a' Fr. Respublika közt véghez mentek, ide mennek ki.

1.) Az első Konzul a' Frantzia Nemzet nevében, Hamouda, Basa 's a' Tunisi Diván megegygyeznek abban, hogy az ez előtt véghez ment, nevezetesen az 1742 történt egygyezések megújítassanak, 's megerősítessenek.

2.) A' Frantzia Nemzet megtartódik mind azon jussaiban, mellyekkel a' háború előtt Tunisban bírt, színte úgy, mint más Nemzetek, kik Tunissal barátságban élnek.

3.) Midőn valamelly Frantzia hadakozó hajó, Goletába kiköt, a' Frantzia, Tunisban lévő Kommisszárius ne akadályoztassék meg, hogy oda mehessen, vagy maga helyett oda mást küldhessen.

4.) A' Frantzia Kommisszárius, tetszése szerént fog választani tolmácsot, a' Kommisszá-

riátus szolgálatjára megkívántató Jantsárokat, 's azokat, a' mint néki tetszik úgy változtathatja. —

5.) Azon portékák, mellyek Frantzia hajókon, az említett Respublikából hozattatnak, akár Tunisba, akár valamely tőle függő kikötő helybe, nem fizetnek, mint ez előtt is többet, hanem 100 forintot érő portékától hármat; még pedig itt csak azok a' portékák értetődnek, mellyek az eladás véget Tunisba kirakatnak. A' Tunisi, Frantzia Országba vitt portékák ugyan ezen privilegiumokkal vagynak öfzve köttetve.

6.) Mind azon portékákért, mellyek a' Tunissal ellenséges Tartományokból, a' Frantziák által oda vitetnek, ezután is 100 forintot érő portékától három fizetődik: azon esetben pedig, ha a' Fr. Respublika valamely Hatalmassággal hadba elegyedni, a' Frantziákhoz tartozó portékákért, mellyek a' Tunissal barátságot tartó, de azomba egygyik részhez sem szító Tartományok hajóin lesznek, csak három forint fizetődik száztól. Így értetődik ez költsönösen Tunisra nézve is.

7.) Azon Zsidók, idegenek, mellyek a' Fr. kereskedés előmozdítására Tunisban vagynak, a' Respublika óltalma alatt fognak lenni; de ha portékáikat az Országba bévizzik, ahoz képest tartoznak fizetni, mint azon Hatalmasságok, mellyek alatt vagynak, 's ha az illyeneknek, vagy a' Maurusokkal, vagy pedig a' Tunisban lévő Keresztyénekkal valami perek leszfz, miud egygyik mind a' másik rész a' Frantzia Kommisszáriushoz folyamodik, vagy pedig tetszése szzerént választ két kereskedő Fran-

tziát, 's két kereskedő Maurust az elő kelők között, kik a' dolgot kik megítélik.

8.) Azok a' magános személyek a' Fr. Respublikának akár fegyver által, akár a' békeesség által szerzett Tartományyaiból valók lesznek, 's a' Tunisi fogságba esnek, mihelyt erántok jelentést tesz a' Fr. Kommisszarius, mingyárt szabadon bocsátatnak. De ha az ilyen magános személyek, midőn elfogattattak, a' Fr. Respublikával ellenséges Hatalmasságok zsoldján szolgáltak, azok megszabadulásáról ezen tizikkely nem szól.

9.) Azon esetben, ha a' baráttság a' Fr. Respublika, 's Tunis közt fel bomlana, az ott lévő Frantziák semmi módon se háborgattatnak, sőt három hónapból álló idő engedtetik nekik, melly idő alatt tökéletes bátorságban lesznek, 's óltalmaztatnak. Ez elmúlván, szabadon elmehetnek javaikkal, 's a' hozzá tartozó dolgokkal egygyütt oda, a' hová nekik tetfzeni fog.

Ugy hallatik, hogy a' Párisi, mostanába tétetett öreg, tizteletre méltó Érsek, a' Státus Tanáts tagja fogna lenni, sőt hogy reá más Tiztségek is bizódnának.

Párisból Aprilis 19-dikén, Következendő értelmű proclamatziót tettek közönségesse a' Konzulok. Frantziák! A' Haza szeretete által éllesztett Revolútzio közepéből, kiütöttek egyszerre Ti közöttetek a' vállásbéli visszavonások, mellyek Familiátok bóldogtalanságára tzeloztak, a' pártoskodást táplálták, ellenségeiteknek reménységet nyújtottak. Az oktalan Politika, az Oltárok omladékai, sőt magának a' Vallásnak lerontása által próbálta azokat elte-

metni. Ezen oktan Politika szavára megszün-
tek azon buzgóságot szerző-közönséges szokások
(Innepek) mellyek által a' polgárok az atyafiúi
édes nevezettel neveztek egymást, 's megesmer-
ték, hogy a' Teremtő előtt egyformák minnyá-
jan. A' magának hagyatott halandó, fájdalmai-
val küszködven, nem hallotta többé azon vi-
gasztalással tellyes szót, melly a' Keresztyént
egy jobb életre hívja. Ugy látszott, hogy ma-
ga a' Fő Valóság esmérete számkivetésbe kül-
detett a' természetből. De a' közönsé-
ges lelki esméret, a' vélekedésektől függeni nem
akaró érzés felemelte szavát, 's a' külső el-
lenség által elfzedítettven bolzszú állását Ofztá-
lyaink (departamentomaink) ellen fordította. A'
Frantziák elfelejtkeztek arról, hogy ők Fran-
tziák, az idegenek ellenünk való gyűlölségének
eszközeivé lettek. Más részről, a' zabolátalan
indulatok, a' minden gyámol nélkül való erköl-
tsiség, a' jövendőkre nézve minden jó remény-
ség várás nélkül, lábra állott nyomorúság, egy-
gyesítették magokat, hogy a' polgári Társaságot
felforgassák. Ezen rendetlenségeknek megakadá-
lyoztatására, szükség vólt a' Vallást a' maga
fundamentomára vizsgálva állítani, mellyre maga
a' Vallás által jóvá hagyott eszközök kívántat-
tak-meg. A' múlt Századok példái 's az okos-
ság, javasolták, hogy Pápa Ő Szentségéhez
folyamodjunk, a' külömb-külömbféle véle-
kedések egyesítésére, 's az egymástól elide-
genedett szívek öszve békéltetésére. Az Ekklé-
sia Feje, böltsessége, 's az Ekklésia hafzna ál-
tal megfontolta azon dolgokat, mellyeket a'
Haza boldogsága kívánt. Figyelmeztek szavá-

ra a' lelki Páfztorok. A' Kormányfzék is helybe hagyta akarátját, 's a' Törvényhozók azt a' Respublika törvényévé tették. Így tűntek-el mindenféle egygyet nem értések, minden tündések, mellyek a' lelki esméretet fellármázhaták, 's minden akadályok, mellyeket a' roszsz indulat eleibe vethetett, a' belső békesség vissza térésének. Ugyan azon békességet hirdető Vallás Tanítói! Vajha az örök feledékenység temetné-el egymás közt egygyet nem értésteket, szerentsétlenségeiteket, hibáitokat! Vajha az a' Vallás, melly benneteket öszve köt, elbomolhatatlanúl egygyesítene a' Haza hasznára! Fordítsátok a' Haza hasznára mind azt az erőt és hatalmát, mellyel Sz Hivatalotoknál fogva bírtok a' lelkeken. Vajha Tanítástok, példátok által formáltatnának az Ifjak Törvényeink eránt való szeretetre, a' fő hatalom eránt való tiszteletre, 's jó indulatra, melly az ő óltalmokra tzeloz! Vajha megtanúlnak töletek, hogy a' békességnek Istene, a' seregeknek Ura is, ki azokkal egygyütt hadakozik, kik a' Frantzia Nemzet mástól való nem függését, 's szabadságát óltalmazzák. Polgárok! kik a' Protestáns Valláson vagytok. A' törvény Ti róllatok is gondoskodott. Vajha az az erköltsi tudomány, melly minden Keresztyénekkel köz, 's a' melly öly szent, tiszta, 's a' költsönös szeretetet előmozdító tudomány, minden tagokat egygyesítene, hogy benne a' Haza eránt ugyan azon szeretet, törvényei eránt ugyan azon tisztelet, 's ezen Nemzet minden tagjai eránt ugyan azon jó indulat származna! Vajha a' Vallásbéli tudományról való vetelkedések soha megne változ-

tatnák azon indulatot, melyet a' Vallás plántál belénk, 's az igazgat! Frantziák legyünk minnyájan egyesítve a' Hazá, 's az emberiség'boldogságának elő mozdítására, hogy így az a' Vallás, mellynek közönheti Európa pallérozását, arra is eszközül szolgáljon, hogy a' világ ezen részei lakosi egymáshoz közelíttessenek, 's azon virtusok, mellyeket a' Keresztyén Vallás kíván, értelmünk, béléltásunk világával egyesíttessenek.

Hágából Aprilis 9-dikén. Azt erősítik sokan, hogy minékünk egy különös kereskedő társaságuk fogna felállítatni Chinával. Azt is reményjük, hogy nem soká olly rendelés tétetik törvényyé, melly a' Napkeleti Indiával való kereskedést olly szabad lábra állítja, mint a' Jó reménység Foka kikötő-helyében lévő kereskedés állítatott az Amiensben kötött békeség által. Az Indiában lévő kereskedő társaság költsége, mellynek kifizetését a' Kormányfűknek, a' békeség tudva lévő cikkelye szerént magára kellett vállalni, igen sokra megy ezen elztendőben, tudniillik 5,153,813 forintra.

Elegyes Levelek.

Sléziából. Apr. 7-dikén. A' Pruszszus se regnek azon része, melly a' múlt elztendőben Sléziában quártélyozott, azon tartományok elfoglalására van kirendelve, mellyek a' károk kipótolásában esni fognak a' Pruszszus Udvarnak.

Hamburgból Aprilis 16-dikén. Bizonyos fundamentomnál fogva tudjuk, hogy a' múlt elztendőben, a' Petersburgi kikötő helyből ki-

vitt portékák 30 millió 7674 Rubelt értek, 's az ugyan oda bévitt portékák pedig 26 millió 601,473 Rubelre betsültettek. Ennél fogva lehet hozzá vetni a' Mufzka Ország kereskedéséhez, melly nem tsak a' múlhatatlan szükségét pótolja az említett Birodalomnak, hanem szembe tűnő haszonnal is van öfzve kötve.

Valamelly Sz. Gil és-ből való Afzfzony mindenét a' lotteriára fordítván, abba olly nagyon belé veltett, hogy utóljára tsak a' rajta valója maradt. Hogy ne gondoskodjon arról, miből éljen, olly természet ellen való gonofzságra vete-medett, hogy tulajdon két gyermekeit dühösen megragadta; azután a' torkát metzette meg magának.

Egy Angers városbeli paraszt felesége beteg lévén, sokáig tănödött mi tévő legyen; végre egy ollyan tudakos asztalosnéhoz, ki a' tagokban elrejtett nyavalyákat a' betegnek vizelletiből szokta megitélni, folyamadt 's kérte, hogy gyógyítsa meg beteg feleségét. Az asztalosné minden jót ígért; adott is mingvárt valami gyógyító szert: de az semmit sem használt. Egyszer látja maga is, hogy semmit sem segíthet a' betegen, tudatlanságát ázzal palástolja, hogy a' betegség azért gyógyithatatlan, mivel a' tūfzomszédja rontotta-meg, 's azt javasolja a' paparasztnak, hogy ha tsak még nem öli szomszédját, haszontalan minden segítség. A' paraszt óhajtván azt, hogy felesége minél hamarább lábba álljon, neki kerül szomszédjának, kegyetlenül agyon üti. Kisűlvén a' dolog, mind a' paraszt, mind pedig az asztalosné tövényesen halálra ítéltettek.

Rostockból Aprilis 9-dikén. Egy különös, 's első tekintettel csak nem hihetetlen történet esett nálunk. Már 15 esztendőtol fogva terhes volt itt egy Kertész felesége, tudniillik a' terhe éppen nem az anya méhben, hanem a' vizellő hólyagban volt. Ez a' nyomorúlt Afzszony 47 hét esztendős most. Professor Josephi, sok ide való, 's külső Orvosok jelenlétében annyira vitte a' dolgot körülötte, hogy az Afzszony olly régen hordozott terhétöl megszabadúlt. Nem sokára lefogja írni, az említett Professor, e' részben szerzett hasznos tapasztalásait; a' bába mesterség, 's Chirurgia nagy hasznára.

Hannóverból Aprilis 11-dik napján. Olbers híres égvizsgáló, egy új bujdosó tsillagot (planétát) talált-fel Mártzius 28-dikán, a' Szűz északi részében, mellynek világa, nagysága, formája, a' Czéres nevű tsillaghoz hasonlít, 's a' heted nagyságú égi testek közzé lehet számlálni. Ugyan ezen tsillagot észre vette Aprilis 6-dik 7-dik napjain, Göttingai Professor Seyffer, az ott lévő ég vizsgáló helyből. Ezen új bujdosó tsillag hihetőképben a' Czéres 's Márs között forog a' Nap körül.

Konstánzinápolyból Mártz. 11-dikén. Az Egyiptomban lévő Anglusok, világosan tudokra adtak, a' Beyekeknek, hogy ők csak személyeiket, 's javaikat oltalmazzák: de őket arra, hogy a' régi méltóságokat vizsgálza nyerjék, a' Fényes Porta akaratja ellen, nem segítik. Mellyre nézve az a' híre, hogy a' Beyekek felső Egyiptomba húzták volna magokat, 's hogy a' nagy Vezér nagy erővel ellenek ment volna.

Konstántzinpolyból Mártz. 21-dikén. Az új Basa, nevezetessé teszi nem régen kezdett hivatalát az által, hogy a' lehető módon szorgalmatoskodik ezen város kormányozásának, menél jobban való intézésén. Sokszor esmeretlen formában eljárja a' várost, hogy azt, a' mi történik megtudhassa, 's hogy annál jobban serkentse a' hivatalt-viselőket a' rájuk bízott dolgok tellyesítésére, sokat közzülök megjutalmaztat, vagy megbüntet; a' mint tudniillik ki ki érdemli.

Jelentés.

Cs. Kir. Udvari Agens, Titt. Benedekfalvi Kifzely Pál Úr, a' majdan elkezdődő Ország Gyűlésének ideje alatt, mint Deputátus, Posonyban fog múlatni. Arra való nézve aláztossan kéri azokat, a' nagy érdemű Urakat, kik vele valamely egygyességben, és levelezésben vagynak, méltóztassanak hozzája küldendő leveleiket, és írásaikat, a' folyó Májusnak 2-dik napjától fogva egyenessen Posonyba, az oda való Tek. Vármegye házába útasítani.

Fél árkus Toldalékkal.

T O L D A L É K.

A Magyar Hírmondónak, Május 4-dikén 1802-dik Elzsendőben költ árkusához.

Szentmártonból Április 25-dikén. Mái napon ment végbe Sz. Benedek Szerzeteseinek azon régi jussaikba lett visszfa állítások, mellyekből 1786-ban kiestek. Ezen nevezetes történet, melly a' Szerzet új felállításának tartathatik, mind az Ország buzgóságát, mind Kegyes Királyunk Apostoli munkáit nyilván bizonyítja. Ugyan is, sok izben sürgetvén már az Ország Rendei ezen Szerzetnek, a' Királyi Méltósággal, Hazánkban egy idős, jeles Apostoli érdemeire nézve új felállítását; csak most a' békesség helyre állítása után érhatték-el óhajtaik tzeljät, mellyet bölts Királyunk akképpen intézett-el, hogy azon Szerzetesek, kik néha csak a' Kereszténységnek voltak hírdetői, ezen-tül a' szép és hasznos tudományokban gyakoroltatván, ezekben is az Ifjúságnak lennének mesterei. Ezen Királyi Rendelés kihirdetésére e' mái nap lévén kirendelve, már tepnap Ö Excel-lentziája Fő Méltóságú Gróf Kollonits Kalotsai Ersek, és Fő Méltóságú Millasin Fejérvári Püspök Györbe érkezvén, az egész városi polgárságtól különös öröm kijelentésével fogadtattak. ágyú lövöldözések, és a' polgári katona ruházatúak kiállásával tiszteltettek. Györből több Uraságok társaságában ugyan még tegnap. Szent

Márton felé vévén útját ezen Királyi Biztos, a városi lakosoknak nagy számmal öszve sereglett sokaságától, tizenkét lovasoktól, harangszó, és lövöldözések között vezetett fel ezen utolsó pusztlástól megmentetett Monostorba (az Apáturság Klastromába), ma pedig kilentz óra tájban Méltóságos Novák Fő Apátur, és Paintner, Klobusiczki, 's több papi öltözetben felöltözött, személyek által a templomba vezetett, hogy ott mind az egész Szerzet, mind a Fő Apátur személyére nézve kiadatott Királyi petsétes levelet felolvassá. Már hajnalba temérdek nép kezdett öszve seregleni a szomszéd helységekből, kik zászlókkal, 's ének szóval gyülekeztek ide, hogy áldanak a Mennyek Urát, ezen váratlan ajándékaért, és Királyunknak életéért, egészségéért esedeznének. Sok felől, de kivált Győr városából egymást érte az emberekkel rakott szekér, és olly tömötten ellepte az egész hegyet az öszve gyült sokaság, hogy az egészzen emberrel megvólt rakva. A népnek rendben tartására mind a Klastrom kapuinál, 's más részeinél, mind a templomban is fegyveres katonák vóltak elrendelve. A mozsarak durrogása, és trombiták harsogása adott jelt a béiktatásra, mellyet az öreg Oltár körül öszve sereglett Szerzetesek, Milasirus, Szabó, Zsolnai Püspök Urak, 's több Káptalanok, Vármegyék, városok Küldötjei előtt, a Királyi Biztos Ur azzal kezdett el, hogy Felséges Urunk ötét nevezte ki azon Szerzet viszállítására, melly mind az egész Anyaszentegyházra, mind a mi Hazánkra nézve különös érdemeket tett, és melly a Tatar és Török pusztítások után is mindenkor szerentsésen helyre állott. Ez-

utánfelolvastattak a' Királyi Diplomák, mellyeknek egygyike az egész Szerzetet, másik az új Fő Apáturt illeti. Az elsőben említi Ő Felsege, hogy azon indulatjától vezéreltetvén, mellyel az igaz Vallásnak terjesztését, és az Ifjúság jó nevelését óhajtja, Szent Benedek Szerzetét, melly 1786-ban eloszlattatott, minden birtokaiba, 's jussaiba visszra állítja, olly módon, hogy 1.) Ők minden Püspöki hatalom alól fellévén szabadítva, a' Klastromi templomok, és jószágokban a' lelki páfztorságot vinni kötelesek legyenek. 2.) Hogy Nagy Szombatban, Posonyban, Sopronyban, Kőszegen, Győröt, Komáromban, Esztergomban, Fejérvárrott, Pétsen a' Deák oskolákat a' szép tudományokig, Pápán pedig a' Gramatikát tanítsák. 3.) Mind ezen helyeken tulajdon templomaik, és lakó házaik légyenek. 4.) Hogy a' Tanítók, kik kötelesek lesznek a' Fő Directorok vigyázása alatt a' köz nevelés módját megtartani; a' választásban egyedül a' Szerzetes Elöl-járóktól fügjenek. 5.) Hogy a' Religió Kaszszájába ugyan fizetni semmit se tartozzanak, mi légyen mind azáltal az ő kötelesegek a' várok fenn tartását illető Kaszszára nézve, utóbb fog meghatározatni. 6.) Hogy a' Fő Apáturokat a' Sz Mártoni Monostornak tagjai, a' Királyi kinevezés véget a' Felségnek tartozzanak bémutatni; de a' többi Apáturságokra a' Szerzetes Káptalan tanátsával maga a' Fő Apátur nevezhessen, a' Király pedig megerősítse. — A' második Diplomának különös tizikelyei ezek, hogy az új Fő Apátur Novák Kuri-

sostom Úr tudományára, jó erköltseire, 's kegyes életére nézve sok fő Urak ajánlása által lett érdemessé ezen Méltóságra, hogy néki Szent Márton vára minden hozzá tartozó jószágokkal által adatik, úgy, hogy mind ott, mind a' többi Klastromokban elegendő Szerzeteseket nevelni, mind vár őrző katonákat tartani köteles legyen, és Szerzeteseit a' tudományokban akképen gyakoroltassa, hogy azok az Ifjuság oktatására, 's a' nemzeti nevelés által jó Hazafiaká való készítésére elegendők legyenek. — Végre az Apáturhoz fordította beszédét Gróf Kolonits Ő Excellentziája, ötet székébe béültette, 's a' Szerzetesek igazgatását által adván mind a' szoros rendtartást, mind a' szelíd velék való bánást néki ajánlotta. Ezekután Milasin Ő Excellentziája a' Te Deumot, és a' Misét elénekelvén, Fő Tisztelendő Somogyi Praelátus Úr tartott, ezen jeles napra ismért ékessen szólással készített Egyházi beszédet, mellyben megmutatta, hogy ezen Szent helynek első felállítására sok lelki hasznokat szerzett M. Országban, és hogy ezen második fundáltatása is nagy lelki jókat ígér a' Hazának. Az elsőt azzal tette nyilvánossá, hogy Sz. Benedek fiai, a' példa, oktatás, és álhatatosság által munkálkodtak; a' másodikra pedig azzal biztatott; mert a' mostani Szerzetesek jámborsága, az Igazgatók buzgó-sága, és a' Felséges Király által nekik kiszabott tzel bizonyos kezesei azon reménységnek.

Az ájtatosságot az ebéd követte, mellyre több nagy asztaloknál volt készület, és az öszve gyült minden Rendbéliek, gazdagon megvendégeltettek, muzsika hang, és mozsarak durrogásai közt.

Tornáról A' most folyó hónapnak 12-dik napján tartatott itten Nagy Méltóságú Gróf Keresztszegi Csáki Antal, Felséges Császári Királyi Kamarás valóságos belső Titkos Tanácsos, Tekéntetes Nemes Szepes Vármegyének örökös, és valóságos Fő-Ispányja, mint béiktató, Fő Királyi (Commissarius) Biztos Ur Ő Excellen-tziája által, kedves, és már ezen Fő-törsökös Grófi Familiából hatodik Fő-Ispányunk Nagy Méltóságú Gróf idősbb Buzinyi Keglevics Károly Felséges Császári, 's Királyi Kamarás, Torna Várának örökös Ura Ő Nagyságának, ugyan ezen nevezetű Tekéntetes Vármegyének Fő-Ispánysági hivatalában lett béiktatásának, igen pompás és fényes napja. —

Reggeli 9 óra tájban a' szomszéd Vármegyékből is öszve sereglett számos mind Egyházi, mind világi Fő Méltóságok, 's Nemesi Rendek, fent tisztelt Grófunk Tornai Kastélyához gyülekeztek, a' honnét az itten quártélyozó lovas Katonaságnak a' Templomig szép rendben állott sorai között mindnyájan a' Templomban érkeztén, a' pompa annak rendi szerént buzgó áhítatosságon kezdődött. — Szép muzsika mellett Nagy Misét tartott Szomolnok Bánya Városa Plébánussa, Fő Tisztelendő Rafinozki Apát-Úr, melly alatt mind a' mozsár ágyuknak durrogási, mind a' Katonaság apró fegyverekből tett többszöri tüzelései nevelték a' czeremónia nagysága, 's ritkasága által belénk öntetett szent borzadozást. — Ennek vége lévén, a' fényes sokaság ugyan azon katonai sorok között tért vissza a' kastélyhoz, a' honnét annak nagyobb része egyenesen a' Vármegye Házához,

a' fent tiszteelt Királyi Fő Biztos Gróf Ö Excellenciája, 's Fő-Ispány Urunk pedig, több Méltóságoknak társaságokban bé-tértek a' Kastyba addig, míg a' Vármegye közgyülekezetéből kirendelt Deputáció által, a' gyülekezetben leendő megjelenésre Ö Nagyságok meghívattatnak volna, a' mint is ugyan azon kiküldötteknek társaságokban megjelenvén, rendelt helyeket elfoglalták. — Ekkor a' megérkezett Méltóságok Vármegyénk All-Ispánnya, 's Királyi Tanácsos Fay Pál Ur által válogatott Magyarságú folyó Beszéddel fogadtattak. Ezzel Fő Királyi Biztos Ur, Ö Excellenciája is mind maga Biztosi Diplomáját, mind a' Fő-Ispányságról szóló Királyi kegyelmes adomány Levelét felolvastatván, ezen alkalmatossághoz illő, 's az egész fényes Rendnél megelegedést nyert, igen fontos Magyar Beszédet tartott, melly után a' feltett tollas Kalpaggal az általa egész méltósággal béiktatott Fő-Ispányunk, Rosnyai Püspök Méltóságos Szányi Ferentz Ur Ö Nagysága felolvasása után, a' Hitet letévén, az e' végre kirendelt négy tiszti Személyek által a' nagy sokaságnak örvendező Vivát kiáltásai, és a' mozsár ágyúknak durrogásai között háromszor emeltetett-fel a' levegőben, megmutattatott Ö Nagysága az egész fényes sokaságnak. — — Most kezdett már az új Fő-Ispány Gróf Urunk Ö Nagysága, a' Méltóságos Gróf, 's Királyi Biztos Ö Excellenciájához, a' Nemes Vármegyéhez, 's általa az egész Fő Rangú gyülekezethez intézett Beszédéhez, mellynek nyájassággal elő adott hathatós kifejezései mindeneknek

szívekre hatott 's azokban Fő Ispányunk Ő Nagysága eránt, tellyes bizodalmat, 's tizteletett öntött. — Ezt követte utóljára Vármegyénk Fő-Jegyzőjének Tekéntetes Lántzy József Urnak is ugyan többször tiztelt Gróf Királyi Biztos Ur Ő Excellentiájához, és Gróf Fő-Ispány Urunk Ő Nagyságához intézett egy olly valóságos remek folyó Beszéde, mellyre minden Rangbéli fényes Halgatók, színte az elragádtatásig megigéztettek. — Mind ezek után az Ország Gyűlésére All-Ispány, 's Királyi Tanátsos Fay Pál, és Fő Jegyző Lántzy József Urak választattak-kü Követeknek. — Továbbá a' jelen vólt Fő Méltóságok, 's Uraságok közzül ezen Nemes Vármegyének Tábla Biráivá nevezettek: Nagy Méltóságú Gróff Keresztfzegi, Csáki Antal Ő Excellentiája, Gróf, és osztályos Generális Gálánchy Eszterházy Pál, Gróf Cserneki, és Szirma Besenyei Szirmai János, Gróf Buzinyi Keglevics György, és Feréntz Ő Nagyságok, 's még többek. — Délben minden Fő Rendű Méltóságok, több szomszéd Vármegyéknek Küldötjei, 's az közönséges Nemesi Rend, a' három száz Személlyekre terített asztaloknál mind bőjtös, mind husos eledelokkal gazdagon megvendégeltettek; sokáknak ugyan azon belső érzékeny fájdalmunkkal, hogy az Anyaszentegháznak rendelkezéseihez képest a' bőjti napoknak tizteletben való tartása, ezen örvendetes napnak pompás czeremóniáit szokásban lévő fényes Bállal bérekeszteni nem engedhette; ezen fogyatkozás mindazonáltal az úttzára tett állásról tsorgó, 's folyó borokkal, 's ugyan a' Kastély alatt lévő szép halas tónak, mellyben 26,

és 28 fontos csuka halak számosabban találtak, ki halasztatásával, 's ezeknek szemlélésekből érzett mulatságokkal eléggé kipótoltatott.

Midőn a' 11-dik, 's azt követő századokban az úgy nevezett Sz. Föld elfoglalásában foglalatokodnak volna, az Európa külömb-külobféle Országaiból vállalkozott Keresztes katonák; egy Rend, tudniillik a' Sz. János Rende állítatott-fel, mellynek a' kötelessége abban állott, hogy azokról a' betegesekről, kik a' Szent földre való útazásokban elegésségtelenedtek, gondoskodjon. Ez a' Rend kikergettetvén Palestinából, utóljára Málta szigetébe telepedett-meg, 's azután ezen név alatt állott-fel egész a' mostani időkig. Tudjuk, hogy az Amiens-i békességnek egy része, ezen Rend állapotjáról szól, mellynek megértésére a' következő sorok is tesznek valamit. Az említett Rend nyóltz Ofztályokra, (Czéhekre) vólt felosztva, azon Nemzetek száma szerént, mellyek magokat a' Maltai rend eránt érdemessekké tették, 's mellyeknek tagjaiból állottak, az úgy nevezett Czéhek. Az új időkben, szaporodott ezen Czéhek száma, a' Baváriai, V. Fejedelem 's első Pál Császártól ott felállított Muzka Czéhek által, mellyekhez járult még a' Máltai nemességből álló Czék is.